

פניני הפרשה

נשא

עלון מס'

989

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

התורה אינה ירושה

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם (ד. כב)

הפסוק נוקט לשון "גם הם", ללמדנו שהם נמנו אחרי בני קהת, וכמו שכתב רש"י כמו שציויתך על בני קהת, לראות כמה יש שהגיעו לכלל עבודה, כך ישא את ראש בני גרשון. שואל בעל הכלי יקר מדוע לא מנה את בני גרשון לפני בני קהת לפי סדר לידתם, וכמו במנין הפקודים? ומיישב שבענין עבודת בית המקדש, הסדר הוא לפי חשיבות העבודה, ובודאי לקיחת ארון הקודש הנושא את נושאו, מוכח את נושאו להיות במנין ראשון.

ועדיין הוא שואל למה בכל זאת עבודה זו ניתנה דוקא לקהת, ולא לגרשון הבכור, הרי העבודה החשובה ביותר מתאים שתינתן לבכור החשוב בבנים, כפי שהתורה מוכח לבכור פי שנים בנכסי אביו וכן עבודת הכהונה והמקדש היתה לבכורים עד שנכנסו הלויים במקומם? מבאר הכלי יקר כי התורה מגלה לנו שקנין התורה אינו כשאר קניינים גשמיים כמו עושר או חכמה. בתורה אין ירושה, אלא תורה מונחת בקרן זוית, וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול. לכן לא ניתן ארון הקודש לבכור דוקא, כי הכל זוכין בתורה וכל הרוצה לקרב את עצמו לשאת את ארון הקודש, זוכה ונוטל.

בתקופת קום המדינה, הגיע לרבי יעקב ניימן זצ"ל, ראש ישיבת אור ישראל, בחור צעיר על מנת להתקבל לישיבה. אותו תלמיד בקושי ידע דברים בסיסיים ביהדות. ראה אותו הרב ואמר לו שעדיין אינו מתאים להיכנס לישיבה. הבחור החל לבכות, ואמר שטרה כמה טרחות כדי שיסכימו ההורים לבוא אתו לכאן. נוכח הרב בשאיפתו האיתנה ואמר "אם כן, אני אדאג שתלמד". תמהו הוריו "אם הוא לא מתאים, איך יגיע להישג כשאר התלמידים?". אמר להם הרב "הרצון שלו חזק, וזה מספיק כדי להצליח בלימוד, יותר מכל דבר אחר". ואכן, הוא נכנס ללימוד עד שנעשה לאחד מגדולי מרביצי התורה.

עצה טובה	לא תהו בְּרָאָה
<p>סיפרת לילדים סיפור בשלחן שבת? הרגל את מוחם לניתוח וחשיבה יצירתית. שאל אותם: מה לומדים מהסיפור? האם באמת כך ראוי לנהוג? מה הייתם עושים במקומו? וכן על זה הדרך. התשובות שתשמעו יפתיעו אתכם. הילדים שמים לב לפרטים קטנים שלא נתנו דעתנו עליהם, ולפעמים מציגים כיוון מחשבה מרגש. (הרב דוד פיירמן שליט"א).</p>	<p>צפורניים</p> <p>בקצות אצבעותינו (ביד וברגל) יש ריכוז גבוה של עצבים הגורמים לרגישות חזקה לכל גירוי שהוא. לפיכך, בורא העולם בחסדו יצר עבורנו את הצפורניים שהם מעין "שכבת מגן" לאותם אזורים עתירי עצבים, כך שכל פגיעה בקצות האצבעות "נחסמת" הודות לצפורניים. אם כך, נשאלת השאלה: מדוע ברא בורא העולם מלכתחילה את האצבעות, ובכלל – את כף היד והרגל, עם ריכוז גבוה של עצבים? גם בזה ניכרת דאגתו של בורא העולם לגופנו, שכן רגישות גבוהה לכל גירוי שהוא באותם אזורים היא חיונית לשמירת בריאותנו, לדוגמא: מגע בכוס תה לוהט יעורר את העצבים להעביר מסר בהול מהמוח אל היד – לשחרר מיד את האחיזה בכוס, לבל ניכווה. (ר' אריאל כדורי הי"ו).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"חג השחרור שהוא חג הפסח שבו שוחרר הגוף מעבודת מצרים, הוא משולב ומקושר עם חג השבועות שבו הוכתרו ישראל בכתר תורה שהוא תועלת הנשמה, שלא כאותם האומרים שהלאומיות חלק בפני עצמה והדת בפני עצמה... אין זה נכון, כי עם ישראל הלאומיות שלו קשורה אדוקה עם שמירת הדת." ("מגיד חדשות" ח"ט דרוש כ"ג).

איש או אשה כי יפלא לנדור נזר נזיר (ו' ב') – תיבת יפלא חסרה יו"ד. ונראה לי בס"ד לפרש הטעם לזה על פי מה שפירש רש"י ז"ל: למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין. ע"כ. נמצא שאין הנזירות מצוה מיוחדת, אלא אדרבא היא כביכול תיקון לזה שראה סוטה בקלקולה וראה מה יכול היין לגרום. וראיה לזה שהרי הנזיר בתום ימי נזירותו מביא קרבן חטאת "לכפר עליו מאשר חטא על הנפש" (כלשון הפסוק להלן), ותניא ר' אליעזר הקפר אומר על שציער עצמו מן היין (ע' נזיר דף י"ח ע"ב). ע"ש. ועל כן כתוב יפלא חסר יו"ד לרמוז שאין ענין נזירותו מרוצה כל כך כלפי שמוא, ולכן נחסרה האות יו"ד הרומזת לשמו יתברך. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

כוחה של תמסורת

עקירתה של כל אפשרות ערעור או פקפוק, חלילה, בנתינת התורה לעם ישראל. אין אפשרות ליצור סיפור על עם שלם, אלא אם כן הוא אמת לאמתה! כל נסיון להמצאה כזו, יוכחש מיידית על ידי אלו שלא שמעו, לא ראו, וגם אין להם מסורת על כך מאבותיהם.

מיליוני האנשים, המעבירים בו זמנית את התורה לילדיהם בשרשרת דורות נצחית לאורך כל הדורות, מפריכים בעצם קיומם והנהגתם את דברי המכחישים. לא יתכן שדור שלם של מליוני בני-אדם יתאמו ביניהם ויספרו סיפור שקרי לבניהם...

וכן כתב הרמב"ם באגרת תימן וז"ל: "שהדבר הגדול הזה שנראה במציאות שהעיד עליו מבחר העדים שלא היה כמוהו וכן לא יהיה אחריו כמוהו, והוא שתשמע אומה אחת בכללה דבור הקב"ה, ושתראה כבודו עין בעין. ודבר זה היה שתתחזק האמונה חיזוק שלא ישנהו משנה ויגיע לנו על ידו האמת, כדי להעמיד רגלנו לבל ימעדו אשורינו". וכן כותב הגאון רבי יוסף אלבו זצ"ל בספר "העיקרים" (מאמר א' פרק י"ט): "כל מה שהושג בחוש לאנשים רבי-המספר, תהא האמנתו יותר מתקבלת וכו', ובעבור זה רצה השם יתברך שתנתן התורה ע"י משה בפרסום גדול וריבוי עצום מששים רבוא... שהיו בהם אנשים חכמים ונבונים וריבוי דעות מתחלפות, כדי שלא ישאר שום חשש ספק בלב המקבלים והנטפלים אליהם... ותהיה הקבלה נכונה ואמיתית בתכלית מה שאפשר".

לעומת זאת, שאר הדתות והאמונות, טוענות טענה שמעצם מהותה אינה ניתנת לאימות. הן מספרות כי האלוקים העביר את מצוותיו לכל האנושות על ידי אדם אחד בלבד ללא נוכחות עדי ראייה או שמיעה... בבחינת "הרוצה לשקר ירחיק את עדי". זוהי טענה שמבחינה היסטורית אין כל אפשרות לאמתה. לכן, אין היא עומדת כלל בפני המבחן ההיסטורי, וממילא מתבטלת מאליה. ודבר אלוקינו יקום לעולם. ואכן, מעמד מתן תורה הוא העובדה ההיסטורית המקובלת ביותר בכל הדתות המערביות.

עם ישראל מוזהר לשמור בזכרונו את רישומו האדיר של מעמד מתן תורה, ולהנחיל ולספר זאת באזני הבנים והנכדים, וכך באמת נהג העם בכל הדורות. לדעת הרמב"ן זוהי מצות עשה "שנודיע לכל זרענו מדור לדור כל מה שהיה שם (במעמד הר סיני) בראיה ובשמיעה".

חשיבותו של מעמד הר סיני נעוצה בעובדה שהבורא עצמו מסר לנו את התורה בהתגלות ישירה לעיני כל העם. אילו היתה התורה נמסרת על ידי נביא כפי שנמסרו דברי נבואה רבים ללא התגלות לעיני העם כולו, היתה קיימת אפשרות שבדור הבא יקום נביא אחר שיכחיש את נבואת הראשון או חלק ממנה, או שיוכיח באותות ובמופתים שפרט זה או אחר בתורה כבר אינו אקטואלי.

שונה הדבר כאשר עם שלם ראה את התגלות הבורא בהר סיני, ומאז המידע מועבר בשלמותו מדור לדור, מאבות לבניהם ומרב לתלמידו, כאשר הכל מציינים שקבלה זו הועברה אליהם מבני הדור הראשון שעמדו למרגלות הר סיני וקיבלו את התורה במעמד נבואי נשגב. מאורע זה שהתרחש בגלוי ולעין השמש ושהיו עדים לו מיליוני אנשים (שש מאות אלף יוצאי צבא, מלבד נשים, מבוגרים וטף) אין בכוחו של שום נביא וחכם, ובכוחה של אף הוכחה מדעית, להטיל ספק בקיומו.

רבנו הרמב"ן רואה בצורת תמסורת התורה את ההוכחה הניצחת לנצחיותה ואמיתותה של תורתנו הקדושה. שושלת הדורות הרציפה והבלתי פוסקת בה עוברת התורה מדור לדור "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים" וכן הלאה, מהווה הוכחה שלא ניתן לערער אחריה.

עובדה מוסכמת היא, שככל שכמות עדי הראיה שנכחו באירוע גדולה יותר, כך אמיתותה של ההתרחשות ההיסטורית ודאית יותר. נתינת התורה בפומבי לנגד עיניה של אומה שלמה, מבטיחה את

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

הכל תלוי בשמיעה!

מלא שבח והודיה. חשב הקוצר: "ודאי בא זה להאשימני, שאני שברתי את רגלה של כבשתו, ועתה הוא דורש ממני לשלם את הנזק!". מיד קרא בקול גדול: "לא התקרבתי אל העדר, ולא נגעתי בכבשים! למה תעליל עלי עלילת שוא?".

הרועה, שלא שמע את דבריו, הבין שהלה מסרב ליטול ממנו כבשה בעלת מום. דחפה לעברו ואמר: "אל תביט אל מומה, שמנה היא ונותנת חלב למכביר. אם תשחטנה, יהיה לך בשר בשפע!". הרועה סימן בידו על צווארו כדי להמחיש את דבריו, ולעמיתו עלה הדם לראש בחושבו כי הוא מאיים לשוחטו חיים. חרה אפו והכהו על לחיו. החלו שניהם מתכתשים ומכים זה את זה.

והנה אדם אחד הלך במדבר רגלי, וראה סוס תועה הולך לקראתו. עלה על הסוס ורכב לדרכו. עוד הוא רוכב, והנה לנגד עיניו שני אנשים ניצים מתכתשים ורבים. רצו אליו שניהם, אחזו ברסן הסוס, והחלו מרצים באוזניו את טענותיהם. זה צועק: "נשבע אני שלא נגעתי בכבשיו", וזה קורא: "מתנה הבאתי וסטירה קבלתי!".

אך אבוי, גם רוכב הסוס היה חרש, וחשב ששניהם מאשימים אותו בגניבת הסוס... מיד נטש את הסוס ונס ברגליו. חשבו השניים: "לבטח רץ האיש אל המושל - להאשימנו בשוד דרכים!". מיהרו וברחו, ואם לא מתו - עודם מסתתרים עד עצם היום הזה...

על כך אמר הכתוב: "הטו אזנכם ולכו אלי, שמעו ותחי נפשכם, ואכרתה לכם ברית עולם, חסדי דוד הנאמנים" (ישעיה נה, ג), כי העיקר הוא השמיעה!

כדי להמחיש עד כמה חשובה היא השמיעה, ואם אין אדם מטה אוזנו לשמוע, עלול הוא להפוך אור לחושך, טוב לרע ומתוק למר, נביא את המעשה הבא שהביא רבנו יוסף חיים זצ"ל (הובא בספר "נפלאים מעשיך" פרק קנ"ד):

מעשה ברועה שהיה רועה את צאנו מחוץ לעיר, ובכל יום בצהרים היתה אשתו מביאה לו את ארוחתו. פעם חלתה אשתו ולא באה. חלפו שעה ושעתיים, והרעב כרסם במעיו. שקל ללכת לביתו, אבל ביד מי יפקיד צאנו? נשא עיניו וראה איש אחד קוצר חציר. פנה אליו וביקשו: "אנא ממך השגח בטובך על העדר עד שובי, ואתן לך דורון בשכרך".

אותו קוצר חרש היה, וסבר כי הרועה מבקש ממנו את החציר בעבור צאנו. סימן לו בידו שיעזבנו לנפשו, ואמר לו: "לך מעלי, חמשה כבשים יש לי בביתי, ובעבורן קוצר אני את השחת". אלא שרועה זה גם הוא חרש היה, ולא שמע את שנאמר לו, רק ראה את תנועת ידו של הקוצר, והבין שפטרו ללכת לביתו לחיים ולשלום, ואל לו לדאוג לעדרו, שכן הקוצר ישים עליו את עינו.

הלך הרועה לביתו, אכל ושתה שבע ודשן, שב לעדרו ומצאו שלם - כבשה אחת לא נעדרה! הבין כי הקוצר קיים את הבטחתו, והחליט לשלם לו כגמולו הטוב. חשב מה יתן לו על שעת שמירה? כבשה שלימה? זה יותר מדי... החליט להגיש לפניו כבשה אחת שהיתה צולעת על רגלה. הכבשה הפריעה לעדר בלכתו, אבל בביתו של הקוצר - תהיה אוצר יקר.

נשא בידיו את הכבשה, והעמידה לפני הקוצר, כשפיו

☺ זה לא חוק! ☺

מתנגד הריף היה הגאון רבי מצליח מאזו זצ"ל לעירוב לימודי קודש עם חול. לא אחת היו לו שיחות עם ידידים, ש'ריחמו' על בניו ופנו אליו בסגנון של "תראה, היום העולם השתנה, אי אפשר להיות בלי לדעת צרפתית...". הרחיק לכת נשיא הקהילה שפעם אמר לו בלגלוג: "אם בניך לא ילמדו צרפתית היום, איך יתפרנסו מחר? וכי יהיו גנבים?".

רבי מצליח לא נאלץ לחשוב ולו לרגע כשפלט בחידות מהולה בעוקצניות: "אל דאגה! כשיגדלו בני, ידעו צרפתית, הרבה יותר ממה שיוודעים בניך לימודי קודש...".

☺ חוק חוק חוק... ☺

כך אכן היה.

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: האם בהדלקת נרות של יום טוב מברכים שהחיינו?
תשובה: אין לומר שהחיינו, כיון שעתידים לשמוע אותה בקידוש.

שאלה: מדוע בימים טובים אין אומרים "אלוקינו ואלוקי אבותינו" לפני "קדשנו במצוותיך", כמו שאנו מקדימים בשבת לרצה נא?
תשובה: כנראה שלא יטעו המתפללים לומר או"א רצה נא במנוחתנו.

שאלה: מוסרים בשם הגר"א שבשביעי של פסח רצוי לאכול מצה בזמן סעודה שלישית, מפני חביבותה של מצות אכילת מצה שזמנה הולך ומסתיים. האם לדעת הגר"א בכל יום טוב קיים ענין לעשות סעודה שלישית, רק שבשביעי של פסח יש ענין לעשותה עם פת, או שרק בשביעי של פסח יש ענין לעשות סעודה שלישית?
תשובה: רק בשביעי של פסח. והרמב"ם סובר בכל יום טוב לעשות סעודה שלישית כידוע.

שאלה: האם מותר ביום טוב לכבות את הגז?
תשובה: אסור. רק על פי עצות שהמציאו בזמננו, כמו שכתבתי בתשובה אחרת.

שאלה: בעניין עישון סיגריות ביו"ט (לשיטת המתירים), האם אין איסור מוחק בכתב שעל גבי הסיגריה?
תשובה: התירו זה מכמה טעמים, אבל עישון אסור מן התורה אף בחול.

שאלה: אדם שרוצה ביום טוב למלטל עצמות, לפי הדין עליו לשים בצלחת חתיכת לחם. שאלתי, האם כשזורק את העצמות צריך לזרוק גם את הלחם, שהרי אם יוציא את הלחם מהצלחת, ממילא יהיה אסור לו למלטל את הכלי?

תשובה: שמעתי מהגר"ע יוסף (ה"ו) בשנת התשל"ג בערך שיתפוס את הלחם בצד בידו כשהוא מונח בצלחת, ויזרוק את הנשאר. אבל עדיף שישים כף או סכין או מזלג בצלחת, שבודאי לא יזרקם לאשפה וישתמש בהם שנית.

שאלה: בחור רווק שעלה לארץ ישראל לתקופה קצרה והתארס, אבל כוונתו לגור בחו"ל אחרי החתונה, האם יעשה יום טוב שני של גלויות?

תשובה: כיון שתושב חו"ל הוא, וגם כעת אין בדעתו לקבוע דירתו בארץ ישראל אלא לחזור לחו"ל, אף על פי שאירס אשה מארץ ישראל ועומד להתחתן בארץ ישראל, דינו כתושב חו"ל שעלה לארץ ישראל ודעתו לחזור, שנוהג יום טוב שני של גלויות, ורק בחור רווק שעלה לארץ ישראל שאפשר שישא אשה כאן ויקבע דירתו כאן בארץ, דינו לעשות יום טוב אחד, כי אפשר שישתקע כאן, אבל בנדון דידן שדעתו לשוב לחו"ל, דינו כתושב חו"ל. וכמו שמתבאר כל זה בדברי האחרונים. עיין בחזון עובדיה יו"ט (עמוד קל"ט והלאה). ומכל מקום צריך לידע שמעלת ישיבת ארץ ישראל מעלה גדולה וחשובה היא עד מאד מכמה בחינות, וקדושתה רבה, והיום בע"ה החיים בארץ קלים יותר שלא כבזמן קדמון, ולכן הנכון לכל תושבי חו"ל למהר לסלק עסקיהם, ולבוא לקבוע דירתם כאן, וכל שכן בחור שיכול מתחלה לקבוע דירתו כאן בארץ, ומעלתו גדולה, בפרט כעת שאנו קרובים לגאולה בס"ד.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל